

VODNIK PO ZASEBNOSTNEM ŠČITU EU–ZDA

Uvod

Kaj je zasebnostni ščit EU–ZDA in zakaj je potreben?

Evropska unija (EU) in Združene države Amerike (ZDA) imajo močne gospodarske vezi. Prenosi osebnih podatkov so pomemben in nujen del čezatlantskih odnosov, zlasti v današnjem globalnem digitalnem gospodarstvu. Pri številnih transakcijah se zbirajo in uporabljajo osebni podatki, npr. vaše ime, telefonska številka, datum rojstva, domači in elektronski naslov, številka kreditne kartice, številka nacionalnega zavarovanja ali zaposlenega, uporabniško ime, spol, zakonski stan ter različne druge informacije, ki omogočajo vašo identifikacijo. Vaše osebne podatke lahko v EU na primer zbere podružnica ali poslovni partner ameriškega podjetja, ta pa te podatke prejme in jih nato uporablja v ZDA.

To se lahko na primer zgodi, ko kupite blago ali storitve prek spleta, uporabljate družbene medije ali storitve shranjevanja v oblaku ali če ste zaposleni pri podjetju s sedežem v EU, za katero podatke o zaposlenih obdeluje podjetje v ZDA (npr. matična družba). Zakonodaja EU določa, da morajo biti vaši osebni podatki po prenosu v ZDA še naprej deležni visoke ravni varstva.

In to je vloga zasebnostnega ščita EU–ZDA. Ta namreč dovoljuje prenos vaših osebnih podatkov iz EU podjetju v Združenih državah, če jih to podjetje tam obdeluje (npr. uporablja, hrani ali prenaša naprej) v skladu z nizom strogih pravil o varstvu podatkov in zaščitnih ukrepov zanje. Vaši osebni podatki se varujejo ne glede na to, ali ste državljan EU ali ne.

Kako deluje zasebnostni ščit?

Za prenos osebnih podatkov iz EU v ZDA so na voljo različna sredstva, kot so pogodbene klavzule, zavezujoča poslovna pravila in zasebnostni ščit. V primeru uporabe zasebnostnega ščita se morajo ameriška podjetja v ta okvir najprej prijaviti pri Ministrstvu za trgovino ZDA. Obveznosti, ki veljajo za podjetja v okviru zasebnostnega ščita, so navedene v „načelih zasebnosti“. Ministrstvo za trgovino ZDA je odgovorno za upravljanje in izvajanje zasebnostnega ščita ter zagotavljanje, da podjetja izpolnjujejo svoje zaveze. Da bi se lahko certificirala, morajo podjetja imeti politiko varstva zasebnosti, skladno z načeli zasebnosti. Svoje „članstvo“ v zasebnostnem ščitu morajo letno obnavljati. Če tega ne storijo, ne morejo več prejemati in uporabljati osebnih podatkov iz EU v tem okviru.

Če vas zanima, ali je podjetje v ZDA vključeno v zasebnostni ščit, lahko preverite seznam zasebnostnega ščita na spletišču Ministrstva za trgovino (<https://www.privacyshield.gov/welcome>). Na tem seznamu najdete podatke o vseh podjetjih, ki so vključena v zasebnostni ščit, vrsti osebnih podatkov, ki jih uporabljajo, in vrsti storitev, ki jih ponujajo. Tam najdete tudi seznam podjetij, ki v zasebnostni ščit niso več vključena. To pomeni, da ta podjetja ne smejo več prejemati vaših osebnih podatkov v okviru zasebnostnega ščita. Poleg tega smejo ta podjetja vaše osebne podatke hraniti le, če se pri Ministrstvu za trgovino zavežejo, da bodo še naprej uporabljala načela zasebnosti.

Obveznosti podjetij, ki sodelujejo v zasebnostnem ščitju, in vaše pravice glede uporabe vaših osebnih podatkov

Zasebnostni ščit vam daje številne pravice, podjetja pa morajo vaše osebne podatke varovati v skladu z „načeli zasebnosti“.

1. Pravica do seznanitve

Podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju, vas mora obvestiti o:

- vrstah osebnih podatkov, ki jih obdeluje;
- razlogih za obdelavo vaših osebnih podatkov;
- tem, ali namerava vaše osebne podatke prenesti drugemu podjetju, in razlogih za to;
- vaši pravici, da od podjetja zahtevate dostop do svojih osebnih podatkov;
- vaši pravici do izbire, ali podjetju dovolite, da vaše osebne podatke uporablja na „bistveno drugačen“ način ali da jih razkrije drugemu podjetju (znana tudi kot pravica „zavnitve“). V primeru občutljivih podatkov (to so podatki, ki izkazujejo na primer vaše etnično poreklo ali zdravstveno stanje) vas mora podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju, obvestiti o tem, da lahko take podatke uporablja ali razkrije le, če mu to dovolite (znano tudi kot pravica „privolitve“);
- tem, kako vzpostaviti stik s podjetjem v primeru pritožbe glede uporabe vaših osebnih podatkov;
- neodvisnem organu za reševanje sporov, bodisi v EU bodisi v ZDA, pri katerem lahko začnete postopek;
- vladni agenciji ZDA, ki je odgovorna za preiskovanje in izvrševanje obveznosti podjetja v okviru zasebnostnega ščita;
- možnosti, da bo moralo izpolniti zakonite zahteve javnih organov ZDA po razkritju informacij o vas.

Podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju, vam mora v primeru, da ima javno spletišče, zagotoviti povezavo na svojo politiko varstva zasebnosti, če javnega spletišča nima, pa vas mora obvestiti o tem, kako lahko do nje dostopite. Zagotoviti vam mora tudi povezavo na seznam zasebnostnega ščita na spletišču Ministrstva za trgovino, da lahko zlahka preverite status podjetja v okviru zasebnostnega ščita.

2. Omejitve uporabe vaših podatkov za drugačne namene Podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju, lahko vaše osebne podatke načeloma uporablja le za namene, za katere so bili podatki prvotno zbrani, ali za namene, ki ste jih naknadno odobrili. Možnost uporabe vaših podatkov v drugačne namene je odvisna od tega, koliko novi namen odstopa od prvotnega namena:

- uporaba podatkov za namene, ki niso združljivi s prvotnim namenom, ni nikoli dovoljena;

- če je novi namen od prvotnega drugačen, vendar je z njim povezan (tj. „bistveno drugačen“), lahko podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju, vaše podatke uporabi le, če temu ne nasprotujete, v primeru občutljivih podatkov pa le, če s tem soglašate;
- če je novi namen od prvotnega drugačen, vendar mu je še vedno dovolj podoben, da se ne bi štel za bistveno drugačnega, je taka uporaba dovoljena.

Na primer, če je vaš delodajalec vaše osebne podatke prenesel v ZDA za namene obdelave, bi podjetje iz ZDA te podatke morda smelo uporabiti za to, da vam ponudi zavarovalno polico ali pokojninski načrt, če taki uporabi ne nasprotujete. Ne sme pa prodati vaših podatkov tretjemu trgovcu, da bi vam ta ponujal blago ali storitve, ki z vašo zaposlitvijo niso nikakor povezane.

Prav tako imate pravico izbrati, ali podjetju, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju, dovolite, da vaše osebne podatke prenese drugemu podjetju, ne glede na to, ali je slednje v ZDA ali v kateri drugi državi, ki ni članica EU. Medtem ko v primeru, da se vaši podatki pošljejo drugemu podjetju (znanemu tudi kot „posrednik“) za obdelavo za račun, v imenu in po navodilih podjetja, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju, take izbire nimate, pa bo podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju, moralo s posrednikom podpisati pogodbo, ki tega zavezuje k zagotavljanju enakih zaščitnih ukrepov za varstvo podatkov, kot so vključeni v okvir zasebnostnega ščita. Če posrednik podjetja, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju, ne spoštuje pravil, je lahko za njegovo ravnanje odgovarja podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju.

3. Zmanjšanje količine podatkov in obveznost, da se vaši podatki hranijo le toliko časa, kot je potrebno

Podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju, lahko prejema in obdeluje osebne podatke le v obsegu, ki je potreben za namen njihove obdelave, pri tem pa mora zagotoviti, da so uporabljeni podatki točni, zanesljivi, popolni in ažurni. Vaše osebne podatke lahko hrani le toliko časa, kot je potrebno za namene obdelave. Vaše podatke lahko za daljše obdobje hrani le, če jih potrebuje za določene namene, kot so arhiviranje v javnem interesu, novinarstvo, književnost in umetnost, znanstvene ali zgodovinske raziskave ali statistične analize. Če se vaši podatki še naprej obdelujejo za te namene, mora podjetje pri tem seveda spoštovati načela zasebnosti.

4. Obveznost varovanja vaših podatkov

Podjetje mora zagotoviti, da se vaši osebni podatki hranijo v varnem okolju in da so zavarovani pred izgubo, zlorabo, nepooblaščenim dostopom, razkritjem, spreminjanjem ali uničenjem. Pri tem mora upoštevati naravo podatkov in tveganja, povezana z obdelavo.

5. Obveznost varstva vaših podatkov v primeru prenosa drugemu podjetju

Kot je navedeno v točki 2, lahko podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju, pod določenimi pogoji in ob upoštevanju namena, za katerega je prejelo vaše osebne podatke, te prenese drugemu podjetju. Do tega lahko pride na primer v primeru, da podjetje vaše podatke deli (s podjetjem, ki samo odloči, kako bo uporabilo podatke, tako imenovanim „upravljavcem“), vi

pa temu ne ugovarjate, ali če sklene pogodbo o opravljanju storitev s (pod-)obdelovalcem (tako imenovanim „posrednikom“). Podjetje, ki prejme podatke, mora ne glede na to, ali se nahaja v ZDA ali zunaj njih, zagotoviti enako raven varstva vaših osebnih podatkov, kot je zagotovljena z okvirom zasebnostnega ščita. Za to mora podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitu, s tretjo stranko skleniti pogodbo, ki določa pogoje, pod katerimi sme ta uporabiti vaše osebne podatke, in odgovornosti tretje stranke glede varstva vaših osebnih podatkov. Taka pogodba mora od tretje stranke zahtevati, da podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitu, obvesti, če ne more več izpolnjevati svojih obveznosti. V takih primerih mora ta tretja stranka prenehati uporabljati podatke. Če tretja stranka deluje kot posrednik v imenu podjetja, ki sodeluje v zasebnostnem ščitu, veljajo strožja pravila. V takem primeru je lahko podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitu, odgovorno za ravnanje posrednika, ki ne izpolnjuje obveznosti v zvezi z varstvom vaših osebnih podatkov.

6. Pravica do dostopa do vaših podatkov in njihovega popravka

Od podjetja, ki sodeluje v zasebnostnem ščitu, imate pravico zahtevati, da vam omogoči dostop do vaših osebnih podatkov. To pomeni, da imate pravico do tega, da se vam podatki pošljejo, ter pravico do informacij o namenih, za katere se podatki obdelujejo, vrstah zadevnih osebnih podatkov in prejemnikih, ki so jim podatki razkriti. Nato lahko od podjetja zahtevate, da podatke, če ti niso točni, če so zastareli ali če so bili obdelani v nasprotju s pravili zasebnostnega ščita, popravi, spremeni ali izbriše. Podjetje mora tudi potrditi, ali hrani oziroma obdeluje vaše osebne podatke.

Običajno vam ni treba obrazložiti, zakaj želite dostopati do vaših podatkov, vendar lahko podjetje tako obrazložitev zahteva, če je vaša zahteva preširoka ali nejasna. Podjetje mora na vašo zahtevo za dostop odgovoriti v razumnem času. Podjetje lahko včasih omeji vaše pravice do dostopa, vendar samo v določenih primerih, na primer če bi se z dostopom ogrozila zaupnost, kršila poklicna skrivnost ali bi bil dostop v nasprotju z zakonskimi obveznostmi.

Pravica do dostopa je koristna zlasti v primerih uporabe vaših osebnih podatkov pri odločitvah, ki bi lahko bistveno vplivale na vas. V primerih, v katerih je to običajno pomembno (npr. pri pozitivni ali negativni odločitvi glede zaposlitve, posojila itd.), zakonodaja ZDA zagotavlja dodatne pravice, ki vam omogočajo boljše razumevanje obsega, v katerem so se vaši podatki upoštevali.

7. Pravica do vložitve pritožbe in odprave kršitev

Če podjetje ne spoštuje pravil zasebnostnega ščita in krši svojo obveznost glede varstva vaših osebnih podatkov, imate pravico do brezplačnih pritožbe in odprave kršitev. Podjetja, ki sodelujejo v zasebnostnem ščitu, morajo zagotavljati neodvisen pritožbeni mehanizem za preučevanje nerešenih pritožb. Izberejo lahko na primer alternativno reševanje sporov ali pa zadevo predložijo v nadzor nacionalnemu organu za varstvo podatkov.

Tako imate kot posameznik na voljo več možnosti za vložitev pritožbe, in sicer:

1. neposredno pri podjetju iz ZDA, ki sodeluje v zasebnostnem ščitu;
2. z uporabo neodvisnega pritožbenega mehanizma, kot sta alternativno reševanje sporov

ali organ za varstvo podatkov;

3. pri Ministrstvu za trgovino ZDA, kar pa je mogoče le prek organa za varstvo podatkov;
4. pri Zvezni komisiji ZDA za trgovino (oziroma pri Ministrstvu za promet ZDA, če se pritožba nanaša na letalskega prevoznika ali agencijo za prodajo letalskih vozovnic);
5. pri senatu zasebnostnega ščita, kar pa je mogoče le po neuspešnem uveljavljanju nekaterih drugih možnosti pravnega varstva.

- **Organ za alternativno reševanje sporov**

Organ za alternativno reševanje sporov je zasebni organ, ki obravnava pritožbe, vložene zoper podjetja. Če podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitu, izbere alternativno reševanje sporov, mora izbrati tudi, ali bo zadeve predložilo v alternativno reševanje sporov v EU ali v Združenih državah. Postopek, po katerem se bo v okviru alternativnega reševanja sporov obravnava vaša pritožba, je odvisen od organa, ki je bil izbran.

- **Nacionalni organ za varstvo podatkov**

V vsaki državi članici EU je vzpostavljen organ za varstvo podatkov, ki je odgovoren za varstvo in uveljavljanje pravil o varstvu podatkov na nacionalni ravni.

- **Senat zasebnostnega ščita**

Senat zasebnostnega ščita je „arbitražni mehanizem“, ki ga sestavljajo trije nevtralni arbitri, kar pomeni, da spore rešuje zunajsodno. Njegove odločitve so zavezujoče in izvršljive pred sodišči v ZDA. Arbitražo pred senatom zasebnostnega ščita lahko sprožite le sami, vendar le pod določenimi pogoji (zlasti po predhodnem izčrpanju nekaterih drugih možnosti pravnega varstva). Podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitu, take pravice nima, saj je arbitraža namenjena izključno varovanju vaših interesov.

8. Pravno varstvo v primeru dostopa javnih organov ZDA

Nenazadnje lahko na varstvo vaših osebnih podatkov vplivajo tudi javni organi ZDA, kadar dostopajo do vaših podatkov. Zasebnostni ščit zagotavlja, da bo do tega prišlo le v obsegu, ki je potreben za doseganje ciljev v splošnem interesu, kakršna sta državna varnost ali preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj. Čeprav vam obstoječa zakonodaja ZDA zagotavlja varstvo in pravna sredstva na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, pa okvir zasebnostnega ščita prvič uvaja poseben instrument za obravnavo dostopa za namene nacionalne varnosti, tako imenovani mehanizem varuha človekovih pravic (glej del C).

B) Kako se lahko pritožim zoper podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitu?

Zasebnostni ščit vam na različne načine zagotavlja pomoč pri vložitvi pritožbe zoper podjetje, če na primer menite, da vaših osebnih podatkov ne uporablja pravilno ali da ne spoštuje pravil.

Izberete lahko mehanizem pravnega varstva, ki najbolj ustreza vam in vaši pritožbi.

Pritožbo lahko vložite na naslednje načine:

1. Pri podjetju iz ZDA, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju. Podjetje vam mora vedno zagotoviti podatke o osebi, s katero lahko neposredno stopite v stik zaradi morebitnih vprašanj ali pritožb. Podjetje vam mora odgovoriti v 45 dneh po prejemu pritožbe. V odgovoru mora biti navedeno, ali je vaša pritožba utemeljena, in če je, kako bo podjetje odpravilo kršitev. Podjetje mora obravnavati vsako pritožbo, ki jo prejme, razen če je očitno neutemeljena.

2. Pred neodvisnim organom za alternativno reševanje sporov, če je podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju, kot neodvisni pritožbeni mehanizem izbralo alternativno reševanje sporov. Na spletišču podjetja vam morajo biti zagotovljene informacije o organu za alternativno reševanje sporov in povezava na njegovo spletišče, na katerem boste našli podrobnosti glede storitev, ki jih ta organ ponuja, vključno z ustreznimi postopki. Ti organi morajo imeti možnost, da naložijo učinkovito odpravo kršitev in sankcije, s čimer se zagotovi, da bo podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju, ravnalo v skladu z obveznostjo varstva vaših osebnih podatkov. Uporaba tega mehanizma je brezplačna.

3. Pred nacionalnim organom za varstvo podatkov Načeloma lahko podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju, za svoj neodvisni pritožbeni mehanizem izbere organ za varstvo podatkov v EU. Vendar je v primeru, da podjetje obdeluje podatke o človeških virih (osebju), predložitev v nadzor organu za varstvo podatkov obvezna. To pomeni, da se lahko kot zaposleni vedno obrnete na vaš lokalni organ za varstvo podatkov v primeru kakršne koli pritožbe glede podatkov, povezanih z zaposlitvijo, ki so bili preneseni podjetju, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju. Poleg tega se lahko tudi v primeru, da organ za varstvo podatkov nima pooblastil za nadzor nad določenim posameznim podjetjem, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju, vedno obrnete na vaš organ za varstvo podatkov, ki bo vašo pritožbo predložil enemu od pristojnih organov ZDA (glej nadaljevanje).

Organi za varstvo podatkov svoje mnenje podjetju posredujejo čim prej, najpozneje pa v 60 dneh od prejema pritožbe. O tem mnenju boste obveščeni, bo pa tudi v največjem možnem obsegu objavljeno. Podjetje ima nato na voljo 25 dni za uskladitev s tem mnenjem. Če tega ne stori, lahko organ za varstvo podatkov zadevo predloži v obravnavo Zvezni komisiji ZDA za trgovino, ki bo po potrebi naložila izvršilne ukrepe. Prav tako lahko o tem, da se podjetje ni uskladilo z mnenjem organa za varstvo podatkov, obvesti Ministrstvo za trgovino, kar lahko v primeru nadaljevanja neskladnosti vodi k izbrisu podjetja s seznama zasebnostnega ščita.

Poleg tega lahko organ za varstvo podatkov, če je iz vaše pritožbe razvidno, da prenos vaših osebnih podatkov podjetju, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju, krši zakonodajo EU o varstvu podatkov, ukrepa tudi proti podjetju iz EU, ki pošilja podatke, in po potrebi odredi ustavitve prenosa podatkov. To vključuje primere, v katerih podjetje iz EU upravičeno meni, da podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju, ne ravna v skladu z načeli zasebnosti.

4. Pri Ministrstvu za trgovino. Tudi če organ za varstvo podatkov nima pooblastil za nadzor nad tistim podjetjem, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju in zoper katerega ste vložili pritožbo, lahko vašo pritožbo še vedno predloži Ministrstvu za trgovino ZDA. Ta postopek poteka prek na novo vzpostavljene namenske kontaktne točke, ki je odgovorna za neposredne stike z organi za varstvo podatkov. Ministrstvo za trgovino bo preučilo vašo pritožbo in vašemu organu za varstvo podatkov odgovorilo v 90 dneh. Ministrstvo za trgovino lahko pritožbe tudi posreduje Zvezni komisiji za trgovino (oziroma Ministrstvu za promet).

4. Pri Zvezni komisiji za trgovino. Pritožbo lahko vložite neposredno pri Zvezni komisiji za trgovino ZDA v okviru istega pritožbenega sistema, ki velja za državljane ZDA: www.ftc.gov/complaint. Zvezna komisija za trgovino pregleda tudi pritožbe, ki jih prejme od Ministrstva za trgovino ZDA, organov EU za varstvo podatkov in organov za alternativno reševanje sporov. Zvezna komisija za trgovino je, podobno kot Ministrstvo za trgovino, vzpostavila namensko kontaktno točko za neposredne stike z organi EU za varstvo podatkov, da bi olajšala predložitve in izboljšala sodelovanje pri obravnavanju posameznih pritožb.

5. Pred (arbitražnim) senatom zasebnostnega ščita. Če je vaša pritožba po uporabi drugih mehanizmov pravnega varstva še vedno v celoti ali delno nerešena ali če niste zadovoljni z načinom obravnave vaše pritožbe, imate pravico do pravnega varstva z uporabo dodatne možnosti: zavezujoče arbitraže.

Kdo lahko začne arbitražni postopek?

Pomembno je vedeti, da lahko postopek zavezujoče in izvršljive arbitraže zoper podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju, začnete samo vi kot posameznik.

V katerih primerih lahko začnete arbitražni postopek?

Podjetje, ki sodeluje v zasebnostnem ščitju, je zavezano k arbitražnemu reševanju spora, če uveljavljate to pravico. Vendar lahko to storite le, če ste že izčrpali druga pravna sredstva, na primer pritožbo pri podjetju, pred organom za alternativno reševanje sporov ali pri Ministrstvu za trgovino. Obstajajo še drugi primeri, v katerih ne morete uporabiti senata zasebnostnega ščita, in sicer: če se je o vaši pritožbi že odločalo v arbitražnem postopku, če je o vaši pritožbi že odločilo sodišče in ste bili stranka v tem sodnem postopku, če sta stranki pritožbo že rešili ter če lahko organ za varstvo podatkov vaš zahtevek reši neposredno s podjetjem. Preiskave Zvezne komisije za trgovino pa lahko potekajo vzporedno z arbitražo.

Kako začnem arbitražni postopek?

Če želite začeti arbitražni postopek, morate o svoji nameri najprej uradno obvestiti podjetje. V tem obvestilu morate povzeti, kaj ste že storili za rešitev vaše pritožbe, in opisati domnevno kršitev. Predložite lahko tudi morebitna dokazila ali pravna besedila v zvezi z vašo pritožbo.

Kje bo arbitraža potekala? Kakšne so njene koristi?

Arbitraža bo potekala v ZDA, saj ima podjetje, zoper katerega ste vložili pritožbo, tam sedež. Obstaja pa več „uporabniku prijaznih“ elementov, ki vam bodo postopek močno olajšali, in sicer:

- pravica zaprositi vaš organ za varstvo podatkov za pomoč pri pripravi vašega zahtevka;
- možnost za prisostvovanje obravnavi prek telefona ali videokonference, tako da se ne zahteva vaša fizična prisotnost v ZDA;
- možnost dostopa do brezplačnega tolmačenja in prevoda dokumentov iz angleščine v drug jezik;
- arbitražni stroški (razen stroškov pravnega zastopanja) se poravnajo iz sklada, ki ga je Ministrstvo za trgovino ustanovilo posebej za ta namen in se financira iz letnih prispevkov podjetij, ki sodelujejo v zasebnostnem ščitju.

Kako dolgo traja arbitražni postopek?

Arbitražni postopek bo končan v 90 dneh od dne, ko ste poslali obvestilo podjetju.

Na kakšen način se lahko odpravijo kršitve?

Če senat zasebnostnega ščita ugotovi kršitev načel zasebnosti, lahko zahteva odpravo kršitev v obliki dostopa do vaših osebnih podatkov ali njihovih popravka, izbrisa ali vrnitve.

Čeprav vam senat zasebnostnega ščita ne more prisoditi denarne odškodnine, pa lahko tak zahtevek uveljavljate pred sodiščem. Če z izidom arbitraže niste zadovoljni, ga lahko izpodbijate po pravu ZDA v skladu z zveznim zakonom o arbitraži.

C) Mehanizem varuha človekovih pravic: kako vložiti pritožbo proti javnemu organu ZDA

Zasebnostni ščit uvaja nov neodvisen mehanizem pravnega varstva na področju nacionalne varnosti, in sicer mehanizem varuha človekovih pravic.

Kaj je mehanizem varuha človekovih pravic?

Varuh človekovih pravic na področju zasebnostnega ščita je višji uradnik na Ministrstvu za zunanje zadeve ZDA, ki deluje neodvisno od obveščevalnih agencij ZDA. Varuh človekovih pravic s pomočjo osebja zagotavlja, da se pritožbe ustrezno preiščejo in pravočasno obravnavajo ter da prejmete potrditev o tem, da je bila zadevna zakonodaja ZDA spoštovana, v primeru kršitev zakonodaje pa o tem, da so bile kršitve odpravljene.

Varuh človekovih pravic pri opravljanju svojih nalog in obravnavanju prejetih pritožb tesno sodeluje z drugimi neodvisnimi nadzornimi in preiskovalnimi organi ter od njih pridobiva vse informacije, ki jih potrebuje za ukrepanje v zvezi s skladnostjo nadzora z zakonodajo ZDA. Gre za organe, ki so odgovorni za nadzor nad različnimi obveščevalnimi službami ZDA.

Ali mehanizem varuha človekovih pravic zajema le pritožbe v zvezi s prenosom osebnih podatkov podjetjem iz ZDA, ki sodelujejo v zasebnostnem ščitju?

Ne. Ta mehanizem ni namenjen zgolj varstvu v okviru zasebnostnega ščita. Zajema vse pritožbe, ki se nanašajo na vse osebne podatke in vse vrste komercialnih prenosov iz EU podjetjem v ZDA, vključno s podatki, ki so bili preneseni na podlagi alternativnih mehanizmov za prenos, kot so standardne pogodbene klavzule ali zavezujoča poslovna pravila.

Kako vložim pritožbo pri varuhu človekovih pravic?

Najprej morate poslati pisno zahtevo nadzornemu organu v vaši državi članici, odgovornemu za nadzor nacionalnih varnostnih služb, in/ali svojemu nacionalnemu organu za varstvo podatkov. To pomeni, da se lahko obrnete na organ, ki vam pomaga v vašem jeziku.

V pisni zahtevi morate navesti informacije, kot so opis podlage vaše zahteve, navedba pričakovanega odgovora ali rešitve in državnih subjektov ZDA, za katere menite, da so bili vpleteni v dejavnosti nadzora, informacije o morebitnih drugih ukrepih, ki ste jih že sprejeli za obravnavo vaše zahteve, ter odgovori, ki ste jih že prejeli. Ni pa treba, da vaša zahteva izkazuje, da so obveščevalne službe ZDA dejansko dostopale do vaših podatkov.

Vaša zahteva bo pred predložitvijo varuhu človekovih pravic pregledana, da se preveri vaša identiteta ter potrdi, da delujete izključno na lasten račun in ne v imenu vlade ali medvladne organizacije, da se preveri, ali zahteva vsebuje vse zadevne informacije, ali se nanaša na osebne podatke, ki so bili preneseni v ZDA, in ali ni neresna, provokativna ali nedobroverna, tj. da odraža dejansko zaskrbljenost.

Kaj se zgodi, ko je moja zahteva poslana varuhu človekovih pravic?

Varuh človekovih pravic bo vašo zahtevo obravnaval, v primeru kakršnih koli vprašanj ali potrebe po več informacijah pa bo stopil v stik s predložitvenim organom.

Ko varuh človekovih pravic ugotovi, da je vaša zahteva popolna, jo bo posredoval ustreznim organom ZDA. Kadar se zahteva nanaša na skladnost nadzora z zakonodajo ZDA, varuh človekovih pravic sodeluje z enim od neodvisnih nadzornih organov, ki imajo preiskovalna pooblastila. Da bi lahko odgovoril, mora varuh človekovih pravic prejeti potrebne informacije. Nato potrdi, da je bila vaša zahteva ustrezno preučena in da je bila zakonodaja ZDA spoštovana, v nasprotnem primeru pa, da je bila kakršna koli kršitev zakonodaje ZDA odpravljena. V odgovoru ni navedeno, ali ste bili predmet nadzora s strani nacionalnih obveščevalnih služb ZDA.

Zahteve po predložitvi informacij

Dostop do evidenc, ki jih hrani vlada ZDA, lahko zahtevate na podlagi zakona o dostopu do informacij javnega značaja. Več o tem, kako vložiti tako zahtevo, najdete na spletnih naslovih www.FOIA.gov in <http://www.justice.gov/oip/foia-resources>. Na javnih spletiščih

posameznih ministrstev so informacije o tem, kako lahko vložite zahtevo za dostop do dokumentov.

Vendar pa ni mogoče pridobiti dostopa do zaupnih informacij v zvezi z nacionalno varnostjo, osebnih podatkov tretjih oseb ter informacij o preiskavah kaznivih dejanj. Te omejitve veljajo tako za državljane ZDA kot za državljane drugih držav.

V okviru sporov v zvezi z zahtevami na podlagi zakona o dostopu do informacij javnega značaja je mogoča upravnopravna pritožba, nato pa tožba pri zveznem sodišču v ZDA. Sodišče nato bodisi odloči, da so bile evidence, ki ste jih zahtevali, upravičeno zadržane, bodisi vladi naloži, naj vam omogoči dostop do teh evidenc. Sodišče lahko naloži plačilo stroškov pravnega zastopanja, ne more pa prisoditi denarne odškodnine.

S posebnimi pritožbenimi postopki, ki so opisani v tem priročniku, se ne nadomešča vaša pravica, da za svetovanje in podporo pri uveljavljanju vaših zakonitih pravic zaprosite nacionalne organe za varstvo podatkov.